



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Naar digitaal centralebankgeld en een risicovrije betaalspaarbank?

Rank, W.A.K.

Citation

Rank, W. A. K. (2019). Naar digitaal centralebankgeld en een risicovrije betaalspaarbank? *Financial Investigator*, 2019(1), 75. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/79468>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/79468>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).



DOOR PROF. MR. W.A.K. RANK, ADVOCaat BIJ NAUTADUTILH TE AMSTERDAM
EN HOGLERAAR FINANCIËEL RECHT AAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN

COLUMN

Naar digitaal centralebankgeld en een risicovrije betaalspaarbank?

Op 17 januari 2019 presenteerde de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) een advies aan de regering getiteld 'Geld en schuld: de publieke rol van banken'. De WRR pleit daarin voor aanpassingen in het geldstelsel. De vraag is of deze voorstellen realistisch zijn.

Het advies van de WRR is terug te voeren op een burgerinitiatief van een aantal jaren geleden. Een groep burgers, geïnspireerd door de stichting Ons Geld, wist toen het geldstelsel en met name de geldschepping door commerciële banken op de politieke agenda te krijgen. Volgens Ons Geld is geldschepping door commerciële banken uit den boze en zou alleen de overheid geld mogen scheppen. Na een debat hierover werd in de Tweede Kamer een motie aangenomen met het verzoek aan de regering om de WRR te vragen het geldstelsel en de verschillende vormen van geldschepping te onderzoeken.

Volgens de WRR zitten er te weinig remmen op geldschepping en kredietverlening, met als gevolg een hoog schuldniveau en risico's voor de stabiliteit van het financiële stelsel. De WRR verbindt daaraan gelukkig niet de conclusie dat we zouden moeten overstappen naar een publiek geldsysteem waarin geldschepping is voorbehouden aan de overheid. Dat zou enorme negatieve consequenties hebben voor de economie en ook betekenen dat Nederland de euro zou moeten verlaten. Wel vindt de WRR dat het publieke karakter van het geldwezen een sterkere verankering zou moeten krijgen. Dit zou volgens de WRR onder meer kunnen worden bereikt door de introductie van digitaal centralebankgeld en de oprichting van een nieuwe bank, al dan niet door de overheid opgezet, die zich alleen met betalen en sparen zou bezighouden en geen geld zou scheppen.

Ongetwijfeld is het theoretisch mogelijk om het publiek rechtstreeks digitale geldtegoeden te laten aanhouden bij de centrale bank. De operationele consequenties daarvan zijn echter enorm. Bovendien is het de vraag of het veel

oplost. Er zullen naast deze tegoeden bij de centrale bank immers ook nog tegoeden bij commerciële banken worden aangehouden.

Bij de oprichting van een risicovrije betaalspaarbank heb ik eveneens mijn twijfels. Bij een commerciële bank wordt het verlenen van betaaldiensten voor een deel gefinancierd door andere vormen van dienstverlening. Dat betekent dat een cliënt niet de werkelijke kosten van de betaaldienstverlening zal hoeven te betalen. Bij een betaalspaarbank zoals de WRR voor ogen staat, zal de cliënt dat wel moeten of zal de overheid de bank permanent financieel moeten ondersteunen. Te betwijfelen valt of cliënten bereid zullen zijn meer te betalen voor een niet te kwantificeren stukje extra zekerheid. Te betwijfelen valt ook of de overheid een dergelijke bank zal willen en mogen subsidiëren. Daarbij komt nog dat de rente die een dergelijke bank over de bij haar aangehouden tegoeden zal vergoeden lager zal zijn dan bij een commerciële bank, omdat een dergelijke betaalspaarbank deze gelden zo risicovrij mogelijk zal moeten uitzetten en dus zelf ook maar weinig inkomsten zal genereren. Volstrekt risicovrij uitzetten bestaat natuurlijk niet. Ook bij een dergelijke bank zullen cliënten een restitueringsrisico lopen. Dit alles maakt het alternatief van een risicovrije betaalspaarbank bij voorbaat niet levensvatbaar.

De WRR verdient zeker een compliment omdat hij zich niet heeft laten meeslepen door de radicale opvattingen van Ons Geld. De voorstellen van de WRR zijn wat mij betreft echter weinig realistisch. Gewoon doorgaan met het robuuster maken van onze banken lijkt mij een betere oplossing.